

Аміна ВАТРАЛЬ,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2 курс)
спеціальності 035 «Філологія»,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник: Тетяна КУШНІРОВА,
доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германської
філології та перекладу,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ КАЗКИ
ГАНСА КРІСТІАНА АНДЕРСЕНА «СНІГОВА КОРОЛЕВА» З
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ**

Художній переклад – це переклад художніх творів, відтворення в нерозривній єдності форми і змісту іноземного літературного тексту засобами рідної мови; один із найважливіших виявів міжкультурної взаємодії. Для того, щоб перекладач зміг відтворити текст, адекватно та повноцінно представити оригінал, він має враховувати декілька основних критеріїв, що стосуються художнього перекладу: адекватність перекладу, збереження відповідних художніх засобів, специфіка стилю та літературного напрямку тексту, врахування культурологічних чинників, відтворення індивідуального стилю письменника. Тому, безумовно, для створення такого перекладу перекладач має бути не тільки ознайомлений із менталітетом та культурою носіїв мови, а і в першу чергу, володіти професійними мовознавчими навичками. А тому для ефективного використання будь-яких перетворень, потрібно розуміти їхню природу, різні контексти, які може набувати певна фраза. Дослідники (В.Карабан, А.Мамрак, О.Назаренко, І.Кобякова та К.Латишев) виокремлюють значну кількість перекладацьких трансформацій, ми у своїй роботі будемо послуговуватися роботами В.І.Карабана, зокрема про лексичні трансформації [2]. Тому метою нашого дослідження є визначення перекладацьких трансформацій в англо-українському перекладі казки

«Снігова королева» Г.К. Андерсена (перекладач - О.Іваненко).

16. Творчість Г.К.Андерсена, відома наразі в усьому світі, кожна дитина знає його історії про Снігову королеву, Принцесу на горошині тощо. Однак ми знайомимося із творчістю цього письменника не з творів оригіналу, написаних данською мовою, а з уже існуючих перекладів англійською, німецькою, українською тощо мовами. У цій розвідці ми спробуємо порівняти переклади українською та англійською мовами, знайти спільне і відмінне, проаналізувати адаптацію казок до українського читача.

Лексичні трансформації – це основний шар перекладацьких трансформацій, які адаптують текст у мові перекладу. Наприклад: «Higher and higher still they flew, nearer and nearer to the stars, when suddenly the mirror shook so terribly with grinning, that it flew out of their hands and fell to the earth, where it was dashed in a hundred million and more pieces». «Вони підносилися вище та вище, і раптом дзеркало так затремтіло від жахливої гримаси, що вирвалося з рук, упало на землю і розбилося на тисячу мільйонів, більйонів і ще більше скалок.» У цьому фрагменті було використано такі трансформації: заміна, опущення та додавання. Частина речення «nearer and nearer to the stars» та займенник «their» були опущені. Фраза «shook so terribly with grinning» була замінена на «затремтіло від жахливої гримаси». Слово «більйонів» було додано перекладачем для гіперболізації.

«The next day it was a sharp frost and then the spring came; the sun shone, the green leaves appeared, the swallows built their nests, the windows were opened, and the little children again sat in their pretty garden, high up on the leads at the top of the house». «Другого дня був славний мороз, а потім настала відлига і незабаром наступила весна – сонце світило, зелень витикалася з землі, пташки мостили гнізда, в кімнатах відчинили вікна, і діти сиділи знову в своєму маленькому садку на даху високо над усіма поверхами». У цьому реченні було вжито додавання, генералізацію та

заміни. Перекладач додав фразу «потім настала відлига», яких не було у початковому англійському реченні. «Swallow», тобто «ластівки» трансформувалося у «пташки», було використано генералізацію. Також перекладач зробив багато замін: по-перше, словосполучення «green leaves», що дослівно має переклад «зелена листва», тобто молоді листки на деревах, було перекладено як «зелень, що витикалась з землі». По-друге, слово «pretty» було замінено на «маленький», але дослівно його можна перекласти як «симпатичний». По-третє, слова «at the top of the house», що мають дослівний переклад «на вершині будинку», перекладач замінив словами «на даху високо над усіма поверхами», додаючи про цьому додаткової конотації, чого в англійському варіанті не було.

«I'll speak to my tame sweetheart about it: she must advise us, such a little girl as you are will never get permission to enter». «Стривай, я пораджусь з моєю нареченою, вона вже щось придумає і скаже нам. Ти думаєш, що тебе так просто і пустять у палац? Аякже, таким маленьким дівчаткам, як ти, не дозволяють туди й заходити». У цьому фрагменті перекладач застосував такі лексичні трансформації як додавання, конкретизація, заміна. Англійське слово «sweetheart» трансформується в українське «наречена». Тут вжито конкретизацію, оскільки це слово має дослівний переклад «кохана». Також перекладач замінив словосполучення «must advise» на «придумає і скаже». До того ж, тут вжито додавання цілого речення. Фразу «Ти думаєш, що тебе так просто і пустять у палац?» було вжито для пояснення читачеві ситуації, що склалася.

Таким чином, за допомогою порівняльного методу ми зіставили кілька фрагментів англійського перекладу казки «Снігова королева» Г.К.Андерсена та українського (перекладач – О.Іваненко), констатуючи часті заміни, додавання та опущення у перекладі, відхилення від словникових відповідників тощо. Такий перекладацький підхід використано задля досягнення адекватності перекладу, оскільки це і є

основним завданням перекладача. Відзначимо, що український переклад більше адаптований до носіїв мови, використовуються певні лексеми, що можуть бути діалектизмами або словами із застарілим значенням, щоб в українському варіанті текст сприймався не сухо і більш автентично.

Список використаних джерел:

1. Андерсен, Г. Х. Снігова Королева. Казка. Київ : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2000. 30 с.
2. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Граматичні труднощі. TEMPUS Флоренція - Страсбург - Гранада – Київ. 1997.
3. Hans Christian Andersen: Andersen's Fairy Tales. THE SNOW QUEEN. URL: <http://www.literaturepage.com/read/andersen-fairy-tales-57.html> (дата звернення 21.11.2022)

Ірина В'ЮН,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
«014 Середня освіта (Мова і література (німецька))»
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ

Урок іноземної мови – це перехрестя культур, це практика міжкультурної комунікації, тому що кожне іншомовне слово відображає інший світ та іншу культуру: за кожним словом стоїть обумовлене національною свідомістю уявлення про світ. Оволодіти комунікативною компетенцією, не перебуваючи в країні, мова якої вивчається, досить складно. Тому одним із найважливіших завдань учителя є створення реальних і уявних ситуацій спілкування на уроці з використанням різних ефективних засобів та прийомів роботи. А це неможливо без автентичних